

حقوق متقابل همسران

: قوانین همیشه نوشته شده نیست، گاهی قوانین نانوشته‌ای وجود دارد که به مراتب اهمیت بیشتری نسبت به قوانین نوشته شده دارند، بعضی از حق و حقوقی که در خانواده‌ها بر عهده همسران است از جمله همین قوانین نانوشته محسوب می‌شود.

سلامت نیوز : قوانین همیشه نوشته شده نیست، گاهی قوانین نانوشته‌ای وجود دارد که به مراتب اهمیت بیشتری نسبت به قوانین نوشته شده دارند، بعضی از حق و حقوقی که در خانواده‌ها بر عهده همسران است از جمله همین قوانین نانوشته محسوب می‌شود.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از جام جم ؛ در قانون مدنی در خصوص حق و حقوقی که همسران باید نسبت به هم رعایت کنند، اصول و مفاد زیادی وجود دارد، اما قوانین نانوشته بسیار پیچیده و حساس است تا جایی که رعایت نکردن آنها در روابط خانواده، بخصوص زن و شوهرها می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری داشته باشد. در واقع وقتی زن و مردی برای عقد ازدواج به دفترخانه‌های حقوقی می‌روند، نه تنها به شکل مادی قراردادی بین آنها بسته می‌شود، بلکه قراردادی بسیار پیچیده از نوع معنوی نیز بین آنها به وجود می‌آید که لازم الاجراست.

این حق و حقوق به شکل توصیه، فرهنگ عامه و سفارش‌های دینی بارها عنوان شده است، اما همسران موفق کسانی هستند که در گذر از مراحل سخت با در نظر گرفتن حقوق متقابل یکدیگر، سربلند بیرون می‌آیند. زن و مردی که با اختیار و اراده خود با هم ازدواج می‌کنند باید برای رسیدن به آرامش تلاش کنند، چرا که برعکس این تصور خام که ازدواج به خودی خود باعث خوشبختی می‌شود، ازدواجی که با ساختن زندگی و لحظات آرام شکل می‌گیرد، ضامن خوشبختی محسوب می‌شود.

ساختن يك زندگی هم قوانین خاص خودش را دارد و برخی از این قوانین فقط با تجربه به دست می‌آید، تجربه‌هایی که آموختن آنها زندگی را شیرین می‌کند و بی‌توجهی به آنها زندگی مشترک را به جدایی هم می‌کشاند. در این میان اولین و ساده‌ترین حقوق همسران، احترام توأم با دوست داشتن است. احترام گذاشتن، روابط همسران را در چارچوب درستی نگه می‌دارد و مانع از این می‌شود که رفتارهای نادرست بروز پیدا کند.

اما احترام گذاشتن در روابط خانوادگی لزوماً با احترام کلامی به دست نمی‌آید، بلکه مفهوم احترام باید در خانواده نهادینه شود. مردی که بهانه‌جویی نمی‌کند، زنی که شرایط مالی همسرش را درک می‌کند و همسرانی که توقعات بجا نسبت به یکدیگر دارند در واقع برای هم احترام قائل هستند. همسرانی که احترام را محور اصلی زندگی خود قرار می‌دهند نه تنها زندگی خود را ارزشمند می‌کنند بلکه باعث می‌شوند در نگاه دیگران نیز قابل احترام باشند.

احترام در واقع اساس و پایه داشتن روابطی سالم و درست را تشکیل می‌دهد، همسرانی که برای یکدیگر احترام قائل می‌شوند، اجازه نمی‌دهند موضوعاتی ساده و قابل حل، زندگی‌شان را دچار اختلاف کند. احترام سبب می‌شود برخوردهای طرفین بر اساس درستی تعریف شود و مشکلات راحت‌تر مورد بحث و بررسی قرار گیرد. خانواده‌هایی که دارای فرزند هستند و به احترام گذاشتن فرزندان نسبت به والدین اعتقاد دارند باید بدانند که این احترام فقط در صورتی به دست می‌آید که والدین به یکدیگر احترام بگذارند. اگر احترام والدین نسبت به یکدیگر ظاهری و فقط در برابر فرزندان باشد، بدون شك این مساله بر رفتار فرزندان نسبت به آنها تاثیر می‌گذارد.

صداقت و راستگویی

بدون شك دو نفری که تصمیم می‌گیرند با یکدیگر ازدواج کنند فقط زمانی طعم واقعی خوشبختی و دوست داشتن حقیقی را درک خواهند کرد که نسبت به هم صادق باشند. صداقت داشتن از حقوق اساسی و مهم روابط انسان‌ها محسوب می‌شود و در زندگی مشترک این حق جایگاه ویژه‌ای دارد. همسرانی که نسبت به یکدیگر راستگو نیستند در واقع خیلی زود روابطشان دچار خدشه می‌شود، چرا که هیچ دروغی پنهان نمی‌ماند و از طرفی از بین رفتن پایه‌های اعتماد در زندگی به سختی ترمیم می‌شود.

هر چند ممکن است برخی معتقد باشند صداقت زیاد در روابط، سبب سوءاستفاده می‌شود، اما این توصیه متعلق به کسانی است که از زندگی مشترک به عنوان یک معامله و داد و ستد یاد می‌کنند در حالی که در تعریف درست، زندگی مشترک مسیری است که باید با صداقت طی شود. همسرانی که صادق نیستند شاید در مقاطعی کوتاه اهداف خود را پیش ببرند، اما به مرور زمان چیزهای مهمی را در زندگی از دست می‌دهند که امکان بازگشت آنها وجود نخواهد داشت. استفاده از توصیه‌های غلطی مثل گفتن دروغ مصلحتی برای به دست آوردن آرامش، زندگی را به جدایی می‌کشاند.

راه خوشبختی از #171گذشت» می‌گذرد

هیچ‌کسی نیست بگوید هرگز اشتباه نکرده است. در واقع برای هر انسانی امکان خطا و اشتباه وجود دارد و در هر زندگی ممکن است اشتباهاتی حتی بزرگ رخ بدهد. اما در مواقع بروز اشتباه مهم این است که دو طرف، به حقوق یکدیگر واقف باشند. کسی که مرتکب اشتباه می‌شود باید اشتباه خود را بپذیرد و طرف مقابل نیز باید گذشت کرده و اجازه جبران را فراهم کند.

همسرانی که گذشت ندارند، نه تنها کام خود را تلخ می‌کنند و هرگز طعم آرامش را نمی‌چشند، بلکه سبب می‌شوند طرف مقابلشان بیشتر در اشتباه و خطا بیفتد. گذشت و فداکاری وقتی متقابل باشد زندگی را به سمت آرامش پیش می‌برد، اما اگر گذشت در ظاهر انجام شود یا به نیت برخورد متقابل باشد، پایه اختلافات بعدی را پیش می‌آورد. زندگی لبریز از موقعیت‌هایی است که باید با گذشت و فداکاری طی شود. اگر این گذشت‌ها وجود نداشته باشد، زندگی مشترک رنگ شادی واقعی را به خود نمی‌بیند.

خودمان قانون وضع می‌کنیم

بر اساس فقه اسلامی و قانون مدنی ایران، ازدواج قراردادی است که در آن حقوق و تکالیف متفاوتی به زن و مرد داده می‌شود. با امضای سند ازدواج، برخی حقوق برای همسران تعریف می‌شود، اما روشی نیز وجود دارد که بر اساس آن حق و حقوقی علاوه بر موضوعات موجود به سند ازدواج اضافه می‌شود و به آن شروط ضمن عقد گفته می‌شود.

به عبارت دیگر شروط ضمن عقد ازدواج تعهداتی است که در حین ازدواج با توافق زن و شوهر وارد مفاد قرارداد ازدواج آنها می‌شود. این شروط را می‌توان در سند رسمی ازدواج ذکر کرده و با امضای دو طرف رسمیت داد. این شروط در قانون ذکر نشده و به انتخاب طرفین چه هنگام ازدواج و چه پس از آن انتخاب می‌شود. برای مثال شوهر متعهد می‌شود که جلوی سفر یا شغل زن را نگیرد یا به او برای طلاق وکالت می‌دهد. شروط ضمن عقد بیشتری نیز قابل درج در سند هستند که باید با عبارات دقیق قانونی نوشته شود، چرا که در صورت ذکر نشدن برخی عبارات خاص حقوقی از حیث اعتبار خارج است و نمی‌توان به آنها استناد کرد.

این مسیر دو نفره است

یکی از حقوقی که ممکن است از سوی همسران مورد توجه قرار نگیرد، مشورت و تبادل نظر است. برخی از همسران تقسیم‌بندی‌هایی در زندگی دارند و بر اساس آن معتقدند که نباید در همه چیز از نظرات همسرشان بهره ببرند. اما زندگی مشترک مسیری دو نفره است و کسی نمی‌تواند در این مسیر به دلخواه خودش، توقف کند، مسیر عوض کند و در واقع با تکروری پیش برود.

وقتی صحبت از خانواده به میان می‌آید یعنی کسانی که در کنار هم مسیر زندگی را طی می‌کنند و در این مسیر همیشه همراه هم هستند. در واقع حقوق همسران به گونه‌ای تعریف می‌شود که در آن همسران باید از برنامه‌ها و تصمیمات هم باخبر باشند و در کنار هم مراحل مختلف زندگی را طی کنند. در مورد مشورت گرفتن در خانواده مساله مهم این است که طرف مقابل در فکر و تصمیم گرفته شده، حضور پررنگ داشته باشد و فکر نکند که مساله‌ای به او تحمیل شده است.

وقتی تصمیمات زندگی دو نفره گرفته می‌شود، حمایت بیشتری هم صورت می‌گیرد و دلگرمی بیشتری پیش می‌آورد، اما وقتی زن و شوهر خودمحمور می‌شوند، به مرور تنهاتر شده و زندگی جنبه با هم بودنش را از دست می‌دهد. وقتی در کنار هم زندگی پیش می‌رود، در واقع یکی از مهم‌ترین حقوق خانواده مورد اجرا قرار می‌گیرد.

مناقشه ممنوع!

بدترین اتفاقی که ممکن است در فضای خانواده رخ بدهد، مناقشه و دعواست. هیچ‌کدام از همسران حق ندارد با پرخاش و مناقشه به دنبال دریافت حقی باشد. حتی اگر حقی از کسی ضایع شود راه دفاع یا به دست آوردن آن پرخاشگری نیست. از حقوق همسران نسبت به هم تامین آرامش مورد نیاز است.

در قانون مدنی ایران، حسن معاشرت یکی از مهم‌ترین حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر است. معنای آیه مبارکه 19 از سوره نساء در ماده 1103 قانون مدنی کشور ما در فصل مربوط به حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر، وارد شده است و طبق این ماده زن و شوهر مکلف به حسن معاشرت با یکدیگرند. یعنی باید به گونه‌ای با یکدیگر رفتار کنند که آرامش بر روابط آنها حاکم باشد و محیط خانواده متشنج نشود.

عبارت حسن معاشرت مقابل «#171; سوء معاشرت» به معنی نیکویی رفتار و کردار زوجین در برقراری حقوق متقابل یکدیگر است. بر این اساس نحوه گفت‌وگوی زن و شوهر با هم و کلماتی که در مکالمه بین آنها به کار می‌رود، می‌تواند در عمق روح و روان آنها تأثیر بگذارد. تمام اموری که از نظر اجتماعی توهین محسوب می‌شود مانند ناسزاگویی، مشاجره و تحقیر یا اموری که با محبت به خانواده منافات دارد مانند ترک خانواده، بی‌اعتنایی به همسر و خواسته‌های او از مصادیق سوء معاشرت در خانواده است.

زمانی برای «#171; هم‌خرج» شدن

در گذشته‌های دور، خانواده به شکلی تعریف می‌شد که زنان در خانه و مردان بیرون از خانه کار می‌کردند و معمولاً مردها خرج زندگی را به عهده داشتند، اما اکنون در اغلب خانواده‌ها زنان در کنار مردان بیرون از منزل مشغول به کار هستند. برخی از زنان شاغل بر اساس همان تعریف قدیمی معتقدند باید درآمدشان را آن‌گونه که دوست دارند، خرج کنند و همچنان هزینه‌های زندگی بر عهده مرد است، هر چند این مساله جزو قراردادهای بین همسران محسوب می‌شود، اما این‌گونه نگاه به زندگی، چندان منصفانه نیست.

برخی مردانی که همسران خانه‌دار دارند نیز فکر می‌کنند باید حقوقشان را با میل و نظر خودشان صرف کنند و حتی از این بابت برای همسرشان قائل نیستند. این دسته از مردان که اعتقادی به مشارکت و حضور زنان در اقتصاد خانواده ندارند باید بدانند که این مساله از حقوق همسرانشان محسوب می‌شود. مسائل اقتصادی فقط برای گذران زندگی است و نباید پایه اختلافات خانوادگی شود. مشارکت زن و مرد در هزینه‌های زندگی می‌تواند به اقتصاد خانواده کمک کند.

کارهای منزل به عهده کیست؟

شاید یکی از رایج‌ترین بحث‌های بین زن و شوهرهای جوان بر سر این است که چه کسی باید چه وظایفی را در منزل برعهده بگیرد؟ متأسفانه تعریف‌های سنتی از وظایف زنان و مردان در امور منزل با نوع زندگی فعلی همسران تطابق ندارد.

در تعاریف جدید همان‌طور که تامین هزینه‌های زندگی فقط برعهده مردان نیست، کارهای منزل نیز لزوماً جزو وظایف زنان تعریف نمی‌شود. در واقع مشارکت حرف اول و آخر را در انجام کارهای منزل می‌زند و بر این اساس بهتر است هر کدام از همسران که در کاری مهارت دارد، انجام آن کار را به عهده بگیرد تا چنین مسائلی زمینه اختلاف را پیش نیاورد. هر يك از همسران باید وظایف و تکالیف خود را درست انجام دهد تا برای دیگری زحمت و دردسری پیش نیاید. در هر صورت مدارا کردن و احترام به حقوق متقابل سبب می‌شود زندگی بدون تنش و بهتر پیش برود.

برخی از حقوق زن و شوهر در قانون مدنی

قانون مدنی کشور برای تعیین حدود وظایف و حقوق زن و شوهر نسبت به یکدیگر مقرراتی را وضع کرده است. البته باید پذیرفت در امور مربوط به زن و شوهر قبل از قانون و قواعد الزام‌آور حقوقی، اخلاق و فطرت، معیار و ملاک يك زندگی همراه با آسایش است و هیچ‌گاه نمی‌توان با الزامات قانونی و احکام دادگاه دوام و بقای يك خانواده را تضمین کرد. به هر حال برخی از این قوانین عبارت است از:

- زن و شوهر مکلف به داشتن روابط انسانی بوده و باید تمام تلاش خود را برای تحکیم مبانی خانواده و پرورش فرزندان به کارگیرند.
- در عقد دائم نفقه زن که عبارت است از مسکن، لباس، غذا، اثاث، هزینه درمان و... به عهده شوهر است حتی اگر زن از نظر مالی غنی یا دارای درآمد و شغل دولتی باشد.
- زن باید در منزلی که شوهر تعیین می‌کند اقامت کند مگر آن‌که اجازه اختیار تعیین منزل در عقدنامه به زن داده شده باشد یا این‌که بودن زن و شوهر در يك منزل برای زن خطر جانی، مالی یا شرافتی داشته باشد که در این صورت زن می‌تواند مسکن جداگانه‌ای برای خودش انتخاب کند و اگر به این علت زن مسکن جداگانه‌ای اختیار کرده باشد باز هم نفقه او به عهده شوهر است.
- شوهر حق دارد زن خود را از انجام حرفه یا صنعتی که منافعی مصالح خانوادگی است یا مخالف حیثیت او یا همسرش است، منع

کند. البته زن هم حق دارد برای این موضوع به دادگاه مراجعه کند و اگر ثابت شد که شغل زن مخالف با شأن و حیثیت او یا همسرش نیست می تواند با حکم دادگاه به شغل خود باز گردد.

- زن حق دارد بطور مستقل در دارایی خود هرگونه تصرفی داشته باشد. برای مثال زن می تواند سهم الارث پدری اش را به سایر ورثه یا دیگران ببخشد و شوهر حق مداخله در این امور را نخواهد داشت.

- زن یا شوهر حق دارند هنگام عقد هرگونه شرط معقول و مشروعی را به عقد اضافه کنند. برای مثال شرط شود که هر گاه شوهر، همسر دیگری اختیار کرد زن وکیل شوهر برای طلاق باشد.

محبت دیدن، حقی طبیعی

محبت کردن از ساده ترین و ضروری ترین حقوقی است که در خانواده تعریف می شود. محبت کردن، علاقه ایجاد می کند، علاقه عشق می آفریند و عشق تداوم ازدواج و خوشبختی را ضمانت می کند. متأسفانه برخی همسران در محبت کردن و ابراز علاقه کوتاهی می کنند و راه های بروز علاقه را نمی دانند در حالی که محبت از ارکان اصلی حفظ رابطه محسوب می شود.

محبت کردن باید در همه ابعاد زندگی مورد توجه قرار گیرد، محبت در کلام، گفتار، عمل و رفتار باید وجود داشته باشد تا همسران در کنار هم احساس خوشبختی کنند. ناگفته نماند که محبت اگر درست و به موقع ابراز نشود می تواند به اختلافات دامن بزند و از طرفی محبت زیاد و افراطی نیز می تواند فاصله بین همسران را زیادتر کند، اما محبتی که با تعادل و رفتاری مناسب ابراز شود نه تنها پایه های زندگی مشترک را محکم می کند، بلکه به افزایش حس خوشبختی در دو طرف کمک بسزایی خواهد کرد.